

Til:

Rovviltnemnda i region 2
v/ Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
sfospost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Sak: 2/2026

Dato: 22.05.2026

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 2

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i 2026-2027. Nemnda har vedtatt en kvote på to ulver for betinget skadefelling for perioden fra 1. juni 2026 til 15. februar 2027. NOAH ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke settes noen kvote for skadefelling av ulv i region 2 i 2026-2027.

Innledende kommentarer

NOAH mener det er svært kritikkverdig at norsk ulveforvaltning ignorerer uttalelsene fra Bernkonvensjonens stående komité og fortsetter å åpne for skyting av ulv i stor skala. Den stående komitéen uttalte i desember 2025 at Norge fortsatt bryter Bernkonvensjonen og ikke har fulgt opp tidligere anmodninger om å endre politikken. Komitéen uttrykte sterk bekymring over Norges ekstremt lave bestandsmål for ulv og anmodet om at bestanden får vokse for å sikre langsiktig overlevelse og levedyktighet, samt at ulven får spre seg geografisk for å kunne oppfylle sin økologiske rolle. Komiteen har også gjentatt sin anmodning om å prioritere ikke-dødelige tiltak for sameksistens med store rovdyr.¹ I brev til Miljødirektoratet 18. mai 2026 etterlyser Bernkonvensjonens byrå igjen ikke-dødelige tiltak, som er det best dokumenterte

¹ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 216-224;
<https://rm.coe.int/misc-e-44-standing-committee-final-draft/1680b2bbbb>, avsn. 175-179.

virkemiddelet for å dempe konflikt mellom rovdyr og beitebrukere.² Dette vedtaket viser igjen at dødelige tiltak fortsatt er forvaltningens foretrukne løsning selv om det er kontraproduktivt og setter ulvebestandens overlevelse i enda større fare.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 annet ledd og rovviltforskriften § 13, kan skadefelling kun tillates hvis det ikke truer bestandens overlevelse. Som kritisk truet art på den norske rødlista, skal ulven både etter Bernkonvensjonen artikkel 2 og nml. § 5 ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. NOAH mener at vedtaket ikke er i tråd med disse kravene.

Den sør-skandinaviske ulvebestanden er både liten og genetisk sårbar. Ulvebestanden er kategorisert som kritisk truet i Norge og som sterkt truet i Sverige (2025). I en slik situasjon tilsier både føre-var-prinsippet og kravet om å sikre en levedyktig bestand at myndighetene er forpliktet til å avstå fra felling, og i stedet legge til rette for bestandsvekst og genetisk styrking. Ulvebestanden i Norge er under bestandsmålet for første gang på 11 år. Denne vinteren (2025-2026) ble det dokumentert to helnorske ulvekull og tre kull i grenserevir, altså totalt 3,5 kull. Antall registrerte ulver er 55-58, hvorav kun 34-36 kun i Norge og 21-22 i grenserevir. Dette er tydelig nedgang siden året før, og bestanden har gjennom flere år vist en nedadgående trend.³ Situasjonen i dag er et resultat av en ekstrem utrydningspolitikk, og bør ikke komme som en overraskelse på forvaltningen. Situasjonen forverres ytterligere av den ekstreme innavlen i bestanden, som fører til lavere reproduksjon og valpeoverlevelse.⁴

Bestandstallene var tilgjengelige ved tidspunkt for nemndas møte. Når bestanden ligger under bestandsmålet, kan det ikke åpnes for skadefelling. I en slik situasjon er forvaltningsmyndighetene forpliktet til å legge til rette for yngling også utenfor ulvesonen, jf. nml. §§ 5 og 18 annet ledd, samt føre-var-prinsippet i nml. § 9.

² https://www.dyrsrettigheter.no/wp/wp-content/uploads/letter_bern-convention_complaint_2022-03_norway_wolf-culling-policy_april2026.pdf

³ <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/18901816/ulv-i-norge-under-malet-for-forste-gang-pa-11-ar?publisherId=17847890&lang=no>

⁴ Kardos, M. *et al.* Genomic consequences of intensive inbreeding in an isolated wolf population. *Nat Ecol Evol* 2, 124–131 (2018). <https://doi.org/10.1038/s41559-017-0375-4>

Vedtaket legger opp til at ulv som vandrer utenfor ulvesonen skal skytes. Ulvebestanden er imidlertid helt avhengig av vandring for å overleve, ettersom dette er den eneste måten å tilføre nye gener på og sikre at enslige individer kan finne nye partnere og etablere stabile revir. Miljødirektoratet uttalte i sin faglige tilrådning 22. november 2021 at «[u]ten innvandring må bestanden forvaltes på et vesentlig høyere bestandsnivå enn dagens samlede bestandsmål i Norge og Sverige for å sikre overlevelsen. (...)». Det aktuelle vedtaket åpner for felling av vandrende individer, noe som kan hemme innvandringen og innebærer en betydelig risiko for at genetisk verdifulle dyr blir skutt.

NOAH mener føre-var-prinsippet må tillegges betydelig vekt i denne saken ettersom bestanden er under bestandsmålet og det er usikkert hvordan den vil utvikle seg videre. I tillegg til usikkerheten kommer at ulvebestanden allerede er kritisk truet, sterkt innavlet og utsatt for omfattende ulovlig jakt. Alt dette gjør at ulvens overlevelse i Norge er høyst usikker. Kunnskapen vi har om ulv og artens sårbarhet tilsier at man ikke burde tillate skadefelling. NOAH mener derfor at nemnda ikke har basert kvotefastsettelsen på det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget.

Miljødirektoratet understreker i sitt vedtak av 13.02.2026 («Kvote for betinget skadefelling av ulv – våren 2026») at forvaltningen må sørge for at et tilstrekkelig antall immigranter fra den finsk-russiske bestanden faktisk lykkes med å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Det fremheves også at det er avgjørende at retningslinjene for håndtering av genetisk verdifulle individer følges. NOAH mener at dette ikke er tydelig nok formulert i saksframlegg og vedtak, noe som i praksis gjør det enkelt å unnlate nødvendig genetisk vurdering. Videre er det kjent at felling av ulv om høsten generelt ikke anbefales, da det er høyere risiko for å ramme genetisk viktige individer i denne perioden. Dette var også bakgrunnen for at lisensfellingsperioden ble flyttet fra 1. oktober til 1. desember. NOAH mener derfor at det ikke kan tillates skadefelling om høsten. Dersom det likevel tillates, må det stilles som vilkår at DNA er avklart på forhånd.

NOAH mener at det å åpne for skadefelling av ulv utgjør en fare for bestandens overlevelse og levedyktighet. Vilkåret om at «felling» ikke er skadelig for bestandens overlevelse er dermed ikke oppfylt, jf. nml. § 18 annet ledd. Skadefelling om høsten øker risikoen for å ramme genetisk verdifulle ulver, og bør derfor ikke tillates.

2. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge nml. § 18 annet ledd, Bernkonvensjonen artikkel 9 og rovviltforskriften § 13, kan det kun åpnes for skyting av truede ville dyr dersom formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Dette gjelder også utenfor ulvesonen. Bernkonvensjonens stående komité har i vedlegget til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention» presisert at myndighetene skal velge det alternativet som har minst negativ effekt på arten, og at begrunnelsen for valget skal være objektiv og verifiserbar.⁵ NOAH henviser også til de to vedtakene fra Bernkonvensjonens stående komité, hvor det kommer tydelig frem at ikke-letale tiltak må prioriteres for å fremme varig sameksistens mellom mennesker og store rovdyr. Det innebærer at skyting av ulv kun kan brukes som siste utvei.

Bestemmelsene stiller altså krav om at alternative, ikke-letale tiltak skal være reelt vurdert og forsøkt før det gis tillatelse til et irreversibelt inngrep som «felling» av en kritisk truet nøkkelart er. En praksis der felling benyttes uten at forebyggende tiltak er forsøkt eller grundig vurdert, er i strid med Bernkonvensjonens krav.

NOAH vil gjøre oppmerksom på følgende uttalelse fra møtet i Bernkonvensjonens stående komité i desember 2025: «Reiterated its appeal to the Government of Norway to prioritise non-lethal, proven measures of damage reduction and conflict mitigation to enhance long-term co-existence between humans and large carnivores, referring to available best practice, such as “Best practices for management of large carnivores in Europe with respect to lethal and non-lethal management measures” (T-PVS/Inf (2025)19rev) ». ⁶ Bernkonvensjonens øverste organ mener altså at norsk rovdyrforvaltning må legge mer vekt på ikke-dødelige tiltak, noe som betyr at forvaltningens vurderinger generelt ikke er i tråd med kravet til andre tilfredsstillende løsninger.

Et bredt spekter av vitenskapelige studier viser at felling av rovdyr i beste fall har kortvarig effekt og er i mange tilfeller er kontraproduktivt. Nye individer vil vandre inn i området, og skadeproblemet vil kunne vedvare eller forsterkes. Forskingen peker i stedet på at det må legges

⁵ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

⁶ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 222

mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{7,8,9,10,11,12} Det er derfor ikke noe faglig grunnlag for å basere skadehåndtering på skyting av truede rovdyr.

Det finnes en rekke kjente og dokumenterte forebyggende tiltak som kan benyttes for å redusere tap av beitedyr, herunder intensivt tilsyn i risikoperioder, midlertidig inngjerding, justering av slippetidspunkt, bruk av vokterdyr, skremmetiltak og kombinasjonsløsninger tilpasset lokale forhold.^{13,14,15,16,17,18} Flere av disse tiltakene er anbefalt av NIBIO og støttet av internasjonal forskning, men fremstår som lite eller ikke vurdert i vedtaket. Vedtaket med vedlegg inneholder ingen konkret redegjørelse for hvilke av disse tiltakene som er vurdert, hvordan de er vurdert opp mot hverandre, eller hvorfor de samlet sett ikke kan redusere skadeomfanget tilstrekkelig til å unngå skadefelling.

Under mål 4 i Kunming-Montreal rammeverket (Naturavtalen), som ble vedtatt i desember 2022 står det blant annet: «forvalte samhandlingen mellom mennesker og villlevende dyr på en effektiv måte med sikte på å minimere konflikt mellom mennesker og dyr og fremme sameksistens.»¹⁹ Skadefelling er både kontraproduktivt og i strid med internasjonale avtaler. Vilkkåret i nml. § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen artikkel 9 om at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger, er ikke oppfylt.

3. Vilkkåret om skade er ikke oppfylt

⁷ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280

⁸ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166–171.

⁹ Treves, A., et al. (2016). Predator control should not be a shot in the dark. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 14(7), 380–388. <https://doi.org/10.1002/fee.1312>

¹⁰ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹¹ Müller, J. R. B., et al. (2016). Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildlife Society Bulletin*, 40(4), 806–815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>

¹² Fernández-Gil, A., et al. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: Brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541

¹³ Iliopoulos, Y., et al. (2019). Tools for co-existence: Fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites. *Wildlife Research*, 46(6), 484–498. <https://doi.org/10.1071/WR18146>

¹⁴ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹⁵ Khorozyan, I., & Waltert, M. (2019). A framework of most effective practices in protecting human assets from predators. *Human Dimensions of Wildlife*, 24(4), 380–394. <https://doi.org/10.1080/10871209.2019.1619883>

¹⁶ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280.

¹⁷ Musiani, M., et al. (2003). Wolf depredation trends and the use of fladry barriers to protect livestock in western North America. *Conservation Biology*, 17(6), 1538–1547. <https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2003.00063.x>

¹⁸ <https://www.nibio.no/tema/landskap/norsk-viltskadesenter/forebyggende-tiltak-mot-rovviltskader-pa-rein>

¹⁹ Norsk oversettelse av vedlegg til beslutning CBD COP15/4 Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Mål 4. <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/kld/aktuelt/2023/norsk-oversettelse-av-kunming-montreal-global-biodiversity-framework.pdf>

For at det skal kunne gjøres unntak fra vernet av arter, må det foreligge risiko for «kvalifisert skade», altså skade av en viss alvorlighetsgrad og forholdsmessighet. Dette understøttes av punkt 16 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention», vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b: «(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)».²⁰ Skadeomfanget må altså være betydelig og av en slik alvorlighetsgrad at det rettferdiggjør inngrep overfor en kritisk truet nøkkelart som ulv. Nemnda har ikke dokumentert eller vurdert kvotefastsettelsen i lys av disse kravene.

Det ble ikke registrert tap av beitedyr til ulv i 2025 ifølge Rovdata. Dersom nemnda er bekymret for tapspotensialet hvis ulv kommer inn i beiteområder, finnes det en rekke forebyggende tiltak man kan iverksette, som diskutert over. NOAH mener at det ikke foreligger et skadeomfang eller -potensial som kan begrunne skadefelling av ulv i region 2. Vilkåret om skade er dermed ikke oppfylt.

4. Andre viktige forhold

Utover ulvebestandens overlevelse isolert sett, må man også vurdere konsekvensene for å holde en nøkkelart på et kunstig lavt nivå slik at den ikke kan utfylle sin økologiske rolle, jf. nml §§ 4 og 5; artikkel 2 i Bernkonvensjonen. I lys av Bernkonvensjonens formål – å sikre arter i en gunstig bevaringsstatus på bestandsnivå – må vurderingen også omfatte artens funksjon i økosystemet. En bestand som holdes på et minimumsnivå, eller som er sterkt begrenset geografisk og økologisk, vil ikke kunne oppfylle denne rollen. NOAH kan ikke se at nemnda har foretatt en slik vurdering.

Man må også vurdere ulvens status i sammenheng med prinsippet om samlet belastning jf. nml. § 10. I forarbeidene til nml. Ot.prp.nr.52 (2008-2009) står det: «Sett i sammenheng med føre-var-prinsippet innebærer prinsippet om samlet belastning også at en beslutning skal vurderes i lys av muligheten for flere påvirkninger av samme art senere, eller for andre fremtidige påvirkninger som sammen med den foreliggende påvirkningen kan gi en uønsket virkning på naturmangfoldet». Nemnda må altså vurdere både muligheten for kontinuerlige høye kvoter for betinget skadefelling, samt utvidelser av disse, og for andre påvirkninger som kan ha uønsket virkning på økosystemene. NOAH kan ikke se at en slik vurdering finnes i vedtak eller saksframlegg.

²⁰ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

Avslutningsvis er NOAH svært bekymret for at skadefelling tidlig på sommeren kan ramme foreldredyr med valper som fortsatt er helt avhengige av dem. Valpene, som hovedsakelig fødes i mai, er først helt avvent etter ti uker og blir først med på jakt etter ni måneder. Viltloven § 9 annet ledd lyder «Det bør ikke fastsettes jakttid i hekke- og yngletiden for vedkommende art». Viltlovens prinsipp om at viltartene i størst mulig utstrekning skal være fredet i yngletiden, er også sterkt understreket i Ot.prp. nr. 54 (1992–93) Om lov om endringer i viltloven. Prinsippet innebærer at unntak i størst mulig grad bør unngås for alle ville dyr, men når det gjelder en kritisk truet art som også er særskilt beskyttet etter naturmangfoldloven, bør kun svært begrensede unntak anses lovlige (f.eks. i tilfeller av umiddelbar fare for liv eller eiendom).

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av ulv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – nml. §§ 4, 5, 8, 9 og 10, § 18 første ledd bokstav b og § 18 annet ledd, samt artikler 2, 4, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH ber derfor om at vedtaket omgjøres slik at det ikke åpnes for betinget skadefelling av ulv i region 2 i 2026-2027.

Med hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Hannah Sofie Aanonsen (veterinær)